

Dirsku

דירשקו די' וועגן
אין עולמי'ת לימוד
ועיני' לימוד התורה

כ"ד אלול תשע"ה

יומא דהילולא של הח"ה

זכויות ליום הדין
**מצטרפים
ללימוד
'הדף היומי
בהלכה'**

ביומא דהילולא של
'החפץ חיים'
יום שלישי כ"ד אלול

כלל ישראל מתאחדים בכל רחבי תבל ליום תפילה ולימוד עולמי:
'הדף היומי בהלכה' ב'משנה ברורה', 'תורה אור' ואמירת פרק תהילים
מצורך חומר הלימוד ב'דף היומי בהלכה' לשבוע שחל בו ההילולא

מוקד 'דרשו' 02-5609000

הִלְבוּת שְׁפַת סִימָן שֶׁכַּב

ביאורים ומוספים

סימן שכב

דין גולד בְּשֵׁפֶת

[משנ"ב ס"ק א]

וְהָאֵסוּר מְדַכְתִּיב 'וְהָיָה כִּי־יִשָּׁשׁ הַיּוֹם וְהָיִינוּ אֶת אֶשֶׁר יִבְיֹאוּ'.

1) ובגדר האיסור כתב הגרש"ז אייערברך (שו"ת מנחת שלמה ח"ב סי' נח אות ג), שדבר שלא הוכן מזמן חול, נחשב כאילו מכינים אותו בשעה שאוכלים אותו או משתמשים בו, והכנה זו הנעשית בשבת או יום טוב נחשבת כמלאכה. והוסיף, שבכך יש לבאר מדוע נחשבת ביצה שולדה ביום טוב מוקצה גם לגבי נשים, אף לטורבירם שאין הן מצוות להכין לעצמן מאכלי חג מבעוד יום [ראה שו"ת רעק"א מהר"ק סי' א, שנשים פטורות הן מסעודה יום טוב], שהואיל ויסוד דין הכנה הוא איסור מלאכה, נמצא שאין בוה חילוק בין אנשים לנשים.

[משנ"ב ס"ק ב]

וְהָיָה לְפָנֵי כְּתוּבָה וְכוּ', וְעֵינֵינוּ שָׁם וְכוּ' אֵם נֶחְרַב הַסֶּפֶק פְּאֻרוֹתָם.

2) משמע מדבריו שאף איסור טלטול הביצה הוא משום שיש לה מתירין. אכן, דעת הצ"ח (ביצה ב, ב ד"ה והרי"ף) שאין טלטול כלי נדון כדבר שיש לו מתירין, שהרי ניתן לטלטל את הכלי הן בשבת והן במוצאי שבת, ואם יהיה אסור לטלטלו בשבת, יבטל הוא על כל פנים את הטלטול של שבת, ואין זה דומה לאכילת המאכל, שאינה נעשית אלא פעם אחת.

ובדעת המשנ"ב לקמן (סי' תקיג ס"ק ד), שכתב כעין דבריו כאן, ביאר הגרש"ז אייערברך (שש"כ פ"ב הע' ז), שלא נאסר טלטול הביצים משום שדין הביצה כדון דבר שיש לו מתירין לענין טלטול, אלא משום שהביצים נאסרו באכילה, ולגבי אכילה דינם כדבר שיש לו מתירין וממילא הם מוקצה. וראה מה שכתבנו בביה"ל לעיל (סי' שח ס"ז ד"ה מבעוד יום), שראה מדבריו שנקט שלא כדעת הצ"ח. 3) שם (ס"ק ה) כתב שנחלקו בוה הפוסקים, ובמקום הפסד יש לסמוך על המקילים [וראה שעה"צ (סי' תצו ס"ז ט) שלא התיר אלא בהפסד גדול]. והוסיף בשעה"צ שם (ס"ק ח), שאם הספק הוא אם נולדה הביצה ביום טוב שלאחר השבת, לכולי עלמא אין להקל כשהתערבה הביצה באחרות, כיון שאם נולדה ביום טוב אסורה היא מדאורייתא, והרי זה ספק דאורייתא.

[משנ"ב ס"ק ג]

בְּגִיזָה בְּיָדוֹ וְכוּ', הִיא מְהַעֲנֵנֶת מְקוּקָה⁶ וְכוּ', וְכֵּמָה שֶׁכְּתוּבָה שָׁם⁶.

4) ואף על פי שמדברי הרמ"א לקמן (סי' תקיג ס"א) משמע שאין איסור לנגוע בביצה, כתב המשנ"ב שם (ס"ק ג) שמכמה אחרונים משמע שפסקו כדעת השר"ע, שהדבר אסור.

5) ואף על פי שענוע הביצה על ידי הכלי אינו אלא פסיק רישא באיסור דרבנן על ידי טלטול מן הצד, ביאר הגרש"ז אייערברך (שולחן שלמה סי' שי ס"ק ט), שאין הדבר אסור מחמת טלטול הביצה, אלא מחמת הניגיעה בה, שנגיעה הגורמת לטלטול מוקצה אסורה בפני עצמה.

6) שם (סי' שח ס"ק יז) כתב שנחלקו אחרונים בנגיעה במוקצה לצורך המוקצה, שלדעת המג"א הדבר אסור, ואילו לדעת הגר"א והד"ך החיים הדבר מותר, כל עוד אין המוקצה זו ממקומו או מתנועה. ולמעשה, כתב לעיל (סי' שי ס"ק ב) שיש להקל כדעת הגר"א.

[שעה"צ ס"ק ז]

עֵין לְקַמְן בְּסִימָן חֲתוּם בְּטוֹ וְגַם אֲבֵרְתָם⁷.

7) ובשעה"צ שם (ס"ק טז) כתב, שלדעת המג"א אין ביצה זו אסורה מדאורייתא, וכן מבואר בכמה ראשונים, אך לדעת

כמה ראשונים אסורה היא מדאורייתא, ונשאר בצריך עיון.

[משנ"ב ס"ק ה]

לְהַפְקִיר אוֹתָן לְעֵינֵינוּ שְׂיֵאֲכְלוּ אוֹתָן בְּשָׁנֵי בְּצֻרָתָ, גַּם־כֵּן אָסוּר⁸.

8) ולענין הפקר בשבת, ראה מה שכתבנו לקמן (סי' שלט ס"ק ב)

[משנ"ב ס"ק ו]

אֲבָל לְאֶסְפָּה פְּנֵה פְּרוֹת בְּיַד יֵשׁ בְּנֵה אָסוּר גְּמוּרָה וְכוּ', וְעֵינֵינוּ שָׁם בְּמִשְׁנֵה בְּרוּיָה דְקָרוֹב דְיֵשׁ בְּנֵה חֵיב חֲסָאתָ¹⁰.

9) ואף לאסוף שני פירות בלבד, כתב האגלי טל (מעמר ס"ג שנחשב כמעמר, ואסור. וכן כתב הערוך השלחן (סי' שמ ס"ב).

10) אמנם, שם (ס"ק לז) כתב, שהמקבץ פירות ממקום גידולם עובר על איסור מעמר ממש, והייב חטאת.

[משנ"ב ס"ק ז]

מִשׁוּם שֶׁפֶּא יַעֲלֶה וְיִתְלַשׁ¹¹.

11) ובטעם הדבר שחששו חז"ל לזה, כתב לקמן (סי' שכה ס"ק כב), שאדם להוט אחרי פירות, וגם קל לתולשם.

ופרי שנתלש בשבת לצורך חולה, כתב לעיל (סי' שיח ס"ק טו) שאם אינו מוקצה, דהיינו שנמגר ביטולו והכינוהו לתלישה מבעוד יום לצורך חולה, מותר אף לבריא לאכול. ובטעם הדבר שאי אכילת פרי זה אסורה משום החשש של 'שמא יתלוש' כדון 'פירות הנושרים', ביאר הגרש"ז אייערברך (שש"כ פ"ל הע' קטו) שכיו שמותר לבתחילה לתלוש לצורך החולה, לא גזרו חכמים איסור על הפרי שתלש. [ומסתבר שכן הדין לגבי פירות שתלש ישראל לצורך חולה שיש בו סכנה].

וכן ערבות שתלש בן ארץ ישראל מהמחומר ביום טוב שני של סוכות, כתב הגרש"ז אייערברך (שו"ת מנחת שלמה ח"ב סי' מה שמוותרת בשימוש לבן חוץ לארץ הנמצא בארץ ישראל) אם לא נתלשו דוקא עבורי, ונתלשו מעץ שלא היה מוכן לכך. ואינו אסורות משום גזירת פירות הנושרים, שכיון שנתלשו על יד ישראל בהיתר, לא גזרו בוה חכמים איסור משום פירות הנושרים. [ואינו אסורות משום מוקצה, כיון שמוכנות הן לכל ישראל שאינם בני חו"ל שתולשן לצורך מצוה, ומה שכתב המשנ"ב (סי' תרנה ס"ג) שהערה היא מוקצה, דהיינו דוקא ביום טוב שני שבחוץ לארץ שאסור לקטוף בו ביום]. עוד צירף שם להיתר, את דעת הסוברים שאין גזירת 'פירות הנושרים' אלא בפירות שאדם מתאוה להם ביותר ולא בשאר פירות, וכל שכ שלא בעצי סרק. ולמרות שמתאוה לערבות אלו משום המצוה כתב שם, שאין לנו להמציא מלבנו גזירה חדשה. וכן דעת הגר"ש אלישיב (יום טוב שני כהלכתו פ"ב הע' מב), והוסיף הגרש"ז אייערברך (שם), שאפילו אם יש לו ערבה אחרת, אלא שחפץ בערבה זו מפני יופיה וכדו', גם כן מותר להיטלה.

מאידך, בשו"ת מנחת יצחק (ח"ח סי' נט) כתב, שאפילו אם אין לב חוץ לארץ ערבות אחרות רק אותן שנתלשו, מימ מעיקר הדי אסור לו ליטול, משום שהן מוקצה עבורי. אך כתב, שמ"מ כיו שדעת החכם צבי (שו"ת סי' קסז) לגבי בן חוץ לארץ הנמצא בארץ ישראל, שאף אם דעתו לחזור מ"מ דינו כבן ארץ ישראל ומותר אף במלאכה, לכן אף שדעת רוב הפוסקים אינה כן, יש להתיר באופ שכן ארץ ישראל יאגוד את הערבה הנ"ל עם שאר המינים, וב חוץ לארץ יטול את האתרוג בידו אחת, ובידו השנייה יטול את כל האגודה יחד [שאינו מטלטל את הערבה לבדה], כדי שלא יתבטל

המשך במילואים עמוד 57

הלכות שבת סימן שכב

שכב דין נולד בשבת, וכו' ר' סעיפים:

קנב פאר הגולה

א ביעה ג' בנותא
ב צנוניות לעיל
בסימן שי ענין ו
ועד שם ג' ביעה ד'
מיקרא ד' שם ב'
ה שם ליה מיקרא
דבר הידוע

א **ביצה שנוולדה בשבת אסורה (א) אפלו (ב) לטלטלה, ואפלו נחערקה באף (ב) פלן אסורות. ויכול להכף עליה כלי שלא תשבר, ויכלבד (ג) (ג) שלא יגע בה: ב' שבת שלאחר יום-טוב או לפניו, *נולדה בזה (ג) (ד) אסורה בזה: ג' (ה) פרות שנשרו (ו) מן האילן בשבת (ז) אסורים בו ביום, (ח) ולעבר מחרים מיד: ד' (ט) *האכלייהקה אין בהם (י) משום תקון כלי, (יא) לפיכך מותר לקטם (יב) אפלו בספיין קש או חבן ולחצץ בו שני; *אכל קיסם שאינו

באר היטב

(ב) לטלטלה. גזרה משום שבת שאחר י"ט שאז אסורה מדאורייתא משום הכנה: (ג) שלא יגע. ענין סימן שי ס"ו מ"ש: (ג) אסורה. עס"י חק"א מ"ש"ש בק"ט ט:

באר הגולה

* ביצה שנוולדה וכו'. עין במשנה ברורה שכתב: גזרה משום שבת שאסור יום-טוב וכו' שאז וכו' מדאורייתא באכילה, מן פסב המגורא-בקרם וכן פחבו הראשונים, והוא מגמרא ביעה ב' עמוד ב, וכן משמע שם ג' עמוד ב דקאמר בשלמא לרבה וכו' הוי לה ביצה דאריותא. וצריך עיון על פרוש המשניות התמכ"ם שכתב במשנה א שם דהנה טבעית היא רק אסורה ורבנן: * נולדה בזה אסורה בזה. הינו ביום א' הסמוך לשבת, אבל ביום ב' שרי, וכן אם יום-טוב ביום ה' ה' ונולדה ביום ה' מותר בשבת, ואינו אסור כי אם כשנולדה ביום הסמוך לשבת, לבר אם הם ב' יום-טוב של ראשית-שנה, דאז חשיבין שניהם כיומא אריקתא, לקמן סימן תקיג: * אכלייהקה וכו'. עין במשנה ברורה מה שכתבתי 'ומשמע בגמרא', הינו דשם אורי לענין טלטול עצי בשמים ושפתר גספון לקטסם. וצריך עיון קצת מלילי סימן שח סעיף ל, דלפי מה דקמא לן שם לאוהדא אין חומר לטלטולם: (א) * אכל קיסם

משנה ברורה

א (א) אפלו לטלטלה. דכיון (ב) דלא הוי לאכילה, (ג) כמקצה דמא. והאי דאסורה באכילה [הינו לנגמעה תיה] הוא גזרה משום שבת דמקלע אחר יום-טוב, שאז ביצה הנולדה בה אסורה מדאורייתא באכילה, דכל ביצה דמתלתא האידנא מאתמול גמרה לה, ונמצא כשנאכלנה, דיום-טוב הכינה לשבת, (ג) וזה אסור מדחתיב 'וזהו ביום הששי והכיניו את אשר יביאיו', וסתם ששי חל הוא, להורות לנו דנוקא בחל צריך להכין לסעודת שבת, וכן יום-טוב דגם הוא אקרי שבת, אבל ביום-טוב אסור להכין לסעודת שבת, וכל-שכן דבשבת אסור להכין לסעודת יום-טוב, ועל-פן כשנולדה הביצה (ד) ביום-טוב שחל יום ראשון גספון אסור מן התורה לאכלה, דבנבאי גמרה במעיי התרגלת מאתמול, ונמצא לשבת הכינה ליום-טוב כשנאכלנה; ואף-על-גב דהנהנה בירי שמים היא ולא בירי אדם, גם נה הוא בכלל הכנה ואסור, ועל-פן גזרו רבנן בכל שבת ויום-טוב כשנולדה שאסור: (ב) בלן אסורות. דהוי דבר שיש לו מתיירן, וקמא לן דדבר שיש לו מתיירן אפלו באף לא בטיל, והשעם, דעד שעתה יאכלנה ויטלטלנה בחשש אסור, יותר טוב שמתין עד שמתחשף ויהיה כלם בהתרה, וכן אם הוא ספק אם נולדה בשבת או גספון אסור משעם זה, אף דבכל דוכתא קמא לן דספקא דרבנן להקל ולקמן בסימן תקיג. וצין אם עוד כמגורא-בקרם, ובמשנה ברורה הכינה לענין אם נחערב הספק באחרות: (ג) אף (ד) אם השכים קדם עמוד השחר ומצא הביצה מנחת בטקנה של פתנגלת, מתרת לטלטלה ולאכלה, דרבן אינו יולדות בלילה (ו) ואתיין דמאתמול שניה: יום חל נולדה: (א) * שלא יגע בה. הינו בהכלי, וכל-שכן בניגעה בידיו, והשעם, דעל-ידי שהיא עגלה היא מתקנעת ממקומה: (ב) ועין לעיל בסימן שח סעיף ג בהגיה ובסימן שי סעיף ו ובמה שכתבנו שם: (ב) (ד) אסורה בזה. השעם, דאם נאכלנה (ו) הוי כמכין מיום אחד לתברו ואסור, וכניל כסעיף-קטן א, וממילא כיון דלא תזין לאכילה אסור גספון בטלטול: ג' (ה) פרות שנשרו וכו'. ואפלו (ח) אם ספק שמוא נשרו בשבת, גספון אסור. ועין בספחים נ"ו, דאפלו אם בננתו למצוה, והספקיו אותן לעניים שאיכלו אותן בשני בערה, גספון אסור, דאף שהתר להן להאכיל את העניים דמאי, מכל מקום לא התר להן לעבר על שבות דשבת יום-טוב: (ו) מן האילן בשבת, והוא הדין ורעיים וירקות הנמצאים בגנות אסור לאכלן, (ט) ואף לטלטולן, שמוא נשרו היים. ונע, דאפלו אם יודע שנשרו בערב שבת, אינו מותר רק ללקט אחר אחר ולאכלו, אבל לאספן פרות ביתה יש בזה אסור גמור, ויבדלקמן בסימן שח סעיף ט, דכל דבר הנמקצן במקום גדולה דומה למעמר, ועין שם במשנה ברורה דקרוי דיש בזה חיוב שאתמול: (ז) אסורין. משום שמוא יעלה ויתחשף, וגם משום מקצה, דכיון דאחקצאי מדעתה ביה שמשות, דהנה אז מותר, אחקצאי לכלי יומא: (ח) ולעבר מחרים מיד. ואין צריך להמתין בכדי שיעשה, (י) כיון שלא נעשה בהם מלאכה לא גזרו בזה: ד' (ט) אכלייהקה: (יא) רוצה לומר, דבר שראוי לאכילה לבהמה. ומשמע בגמרא דאפלו (יא) אין עומד בשבילם, כגון עצים רבים שראוי להם לאכילה, גספון לא מתקריא עליהם שם פלי: (י) משום תקון כלי. ומתיר אף בטלטול, דדבר הנראי לאכילה מוכן הוא לכל הערוך: (יא) לפיכך וכו'. ויש שפירש, דנוקא כגון זה שעושה מנון כלי בתחלה לא שפן תקון כלי, אבל אם מתקן כלי העשוי כבר בדרך-אכל, כגון שיש נקב בכלי ונוטל תחית לפת וחותכו לפי מדת הנקב, שפן בזה תקון כלי: (יב) והעומקו כסרי-אדם, ועין בנשמת-אדם דליריה יש בזה חיוב שאתמול: (יב) אפלו בספיין וכו'. ואפלו הוא מקפיד על המדה, אין בזה

שער הציור

(ב) מגורא-בקרם לקמן בסימן קטטו סעיף-קטן ב מדברי הר"ף והרא"ש בפרק אין עדין, עין שם. ועין באשלא-בקרם סעיף-קטן א שמתספק תיבא שמתנגלת עומרת לאכילה ואז דלמאן דאמר מקצה בשבת שרין ורוצה לתן הביצה לעובר-גזולים, אפלו דלא אסור בטלטול, ודימא דמה שכתב הפגור אברהם בסימן תמו אות ג, עין שם: (ג) הינו שאסורה בטלטול אפלו כשצריך לנפשה, כגון לכפות בה את הכלי, וכדאיתא בביצה ד', וכלישפן כשצריך רק למקומה: (ד) ביצה ב' בעיר ב', ונע, דבזה לא מועיל הסקן של צרוב סביליון, דלא אחי דרבנן וצריך דאורייתא, תוספות שם, ע"ש: (ד) והא דלא אסור כשנוולדה ביום א' של חל מהאי טעמא, ודענית חל לא חשיבא כלי לא ביציא הכנה מבעוד יום כמו דאשפנתן בשבת, ועל-פן לא שפן לומר דהשבת הנין לה ורשי"י שם והרע"ב: (ד) שם בסימן תקיג: (ו) לאפניו אם היה בשבת שאסור יום-טוב, וכמו שכתוב שם: (ו) (א) הוא דאורייתא אין דרבנן, עין לקמן בסימן תקיג ע"ז וצ"ל אבן-אברהם: (ז) ובמה שכתבנו בשער הציור אות טו: (ח) רישולימ דסחים, והובא בחושפות ספחים נ"ו ע"ב, ע"ש: ואף דשם אורי לענין אכילה, פשוט דהוא הדין לענין טלטול, ומשום דהוי לה דבר שיש לו מתיירן, וכניל לענין ביצה דגם שם השעם לרב יוסף משום פרות גושורין. ואחרי-כך קצאתי שכן פסב הפרי-גורים, ולפלא שלא הזכיר הירושלמי: (ט) פרי-גורים: (י) בתי-יוסף וט"ו: (יא) דשם מניי לענין עצי בשמים. ועין באור הלכה:

הַלְבוּת שֶׁבֶת סִימָן רַנֵּד

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק לג]

דָּאִין לוּ פֶּת אַחַר לְאָכְלָתָם²⁰, וְאֵי אֶפְשֶׁר לְקַנְּם מִצֵּדוֹת שֶׁלֶשׁ סְעוּדוֹת בְּלֵא פֶת, שְׁרִיז²¹.

20) ואף אם יש לו אפשרות לקחת פת מאדם אחר, דעת הגר"ג קרליץ (חוט שני ח"ב פכ"ז ס"ק יא) שהתירו לו לרדות את הפת, ולא הצריכו אותו להשתדל בדבר.

21) ושיעור הפת שהותר לרדות לכל סעודה, דעת הגר"ג קרליץ (שם) שמכך שלא הוזכר שהתירו לרדות פת בשיעור כביצה דוקא, משמע שמתאם לרדות פת כפי שרצונו לאכול.

[משנ"ב ס"ק לז]

מִזֶּן שֶׁלֶשׁ סְעוּדוֹת²² וכו', אֶף-עַל-גַּב דָּאִין לוּ לְקַל סְעוּדָה פְּכֵי שֶׁלֶם וְלִקְחֵם מִשְׁנָה²³.

22) ואם בא לרדות את הפת בבוקרו של יום השבת, או בשעת המנחה, כתב השו"ע לקמן (סי' שלד ס"א) לענין הצלה מדליקה בשבת, שאף על פי שבליילה מותר להציל מזון שלש סעודות, בשחרית לא הותר להציל אלא מזון שתי סעודות, ובמנחה לא הותר אלא מזון סעודה אחת.

ולענין הצלה מדליקה לאחר חצות היום, כתב במשנ"ב שם (ס"ק ב) בשם הבי"ח שרינה כהצלה בשעת מנחה, אף על פי שלא אבל עדיין סעודת שחרית, וסיים שהפמ"ג פסק בדבר.

23) ולענין הצלה מדליקה בשבת, כתב בביה"ל לקמן (סי' שלד ס"א ד"ה ובשחרית) שמתאם להציל לחם משנה לכל סעודה.

[משנ"ב ס"ק לה]

מִשּׁוֹם עֲבָדָה דְחָל אֶסוּר²⁴ וכו', וְצָרְךָ שֶׁבֶת הוּא, הַמִּירוּרָה²⁵.

24) וכן לגבי סינון יין בשבת, כתב השו"ע לקמן (סי' שיט סע"ף יא-ב) שכדי שלא יעשה כיעובדא דחול, יסנן דרך שינוי.

ולענין עשיית דבר האסור משום 'עובדא דחול' על ידי נכרי, כתב לעיל (סי' רב ס"ק לא) לגבי הבאת כלים בשבת מבית האומן, שהמג"א (שם ס"ק יד) הסתפק בזה, וכשיש צורך מרובה בדבר, כתב לקמן (סי' שיג ס"ק נו) לענין הבאת תבן ביד כדי לתקן חצר שהתקלקלה בימות הגשמים [שאסורה משום 'עובדא דחול'] שמוותר לעשות כן על ידי נכרי, ככל שבות דשבות שהותרה במקום צורך מרובה.

25) וכן לצורך מצוה, התיר הרמ"א לקמן (סי' שלג ס"א) עשיית דבר שנאסר משום 'עובדא דחול', וביאר הביה"ל שם (ד"ה וכל) שלא כל שבות התירו לצורך מצוה, אלא רק שבות של 'עובדא דחול' וכדו'. וכן כתב השו"ע לקמן (סי' שו ס"ז) לענין מדידה, שאף על פי שאסורה [משום 'עובדא דחול' כמבואר לקמן (סי' שו ס"ק לד)], מ"מ אם יש בה צורך מצוה, הרי היא מותרת. [וראה עוד כזה וכן בביה"ל לקמן (סי' שלח ס"א ד"ה הואיל) לענין איסור השמעת קול בכלי המיוחד לברך].

[שנה"צ ס"ק לו]

הֵכִי נָפִי לְעִנְיָן פֶּת²⁶.

26) אמנם לענין דיעבד, כתב בביה"ל לעיל (סי' רג ס"א ד"ה להשהותו) לענין שהיית תבשיל, שיש לסמוך על המקילים בדבר, ובלבד שלא יהיה רגיל לעשות כן, וכמו שכתב הרמ"א לקמן (סי' רנו ס"א) לענין הטמנה. והוסיף, שכך היא גם משמעות דברי הפמ"ג (באן, א"א ס"ק כ) לענין אפיית פת.

[משנ"ב ס"ק לוט]

כְּדִי שֶׁלֵּא יָבֹא לְיַד אִסוּר חֲטָאֵת²⁷.

27) ואף על פי שלגבי כמה דינים מצינו שחז"ל העמידו את דבריהם גם במקום איסור דאורייתא, כתב המג"א (ס"ק כב) שכמו כן מצינו בהרבה מקומות שלא העמידו את דבריהם. והרע"א (בהגהותיו על המג"א ס"ק כב) כתב לחלק, שבאופן ששני האיסורים נולדים משני ענינים נפרדים, שם העמידו חז"ל את דבריהם אף במקום שיעבור על ידי זה על איסור תורה, מה שאין כן כששני האיסורים ענינם אחד, כגון כאן ששני האיסורים הם מענין שבת, שממה נפשך יעבור על איסור שבת, באופן כזה לא העמידו חז"ל את דבריהם במקום איסור תורה, ואמרו שעדיף שיעבור על האיסור דרבנן מאשר על האיסור תורה.

ומכך שאין ענינה להשאיר את הפת עד שתשרף, הוכיח הגר"ז אייערבך (שולחן שלמה ס"ד ד) שגם באופן זה מתחייב הוא על מה שהיה 'לחם' קודם ששרף.

[משנ"ב ס"ק לז]

כִּיִּן שֶׁחִבְרוּ פֶּשַׁע בְּמָה שֶׁהִדְבִּיק²⁸ וכו', מִצְדָּה בְּאֵלֶּה נִבְּה דְאָסוּר לְאֶחָר²⁹, מִשּׁוֹם דְּנִכְצֵק מְקַצֵּה הוּא³⁰ וכו', אֵין קָאן אִסוּר כְּלָל³¹.

28) וכן לגבי מי שנודע לו שהוציאו נכרים את בתו מביתו בשבת כדי להוציאה מכלל ישראל, שכתב השו"ע לקמן (סי' שו ס"ד) שמצוה להשתדל בהצלתה, ואפילו לעבור על איסור דאורייתא כגון לצאת חוץ לג' פרסאות, כתב המשנ"ב שם (ס"ק נו) שכל זה דוקא כשהוציאה מן הבית באונס, שבאופן זה אומרים לאדם לעבור איסור קל כדי שלא חמור יעבור חבירו איסור חמור, מה שאין כן כשפשעה הבת בדבר, אסור לחלל שבת בעבורה.

אולם לגבי איסור דרבנן, כתב שם בשם הא"י, שיש להקל לעבור על איסור כדי להציל בת ישראל משמו גם אם פשעה בדבר, וביאר בשעה"צ שם (ס"ק מז), שכיון שמצוה גדולה היא להצילה שהיא יתכן שתחזור בה, יש לסמוך לענין איסור דרבנן על הסוברים שיש לאדם לעבור על איסור קל כדי להציל את חבירו מאיסור חמור גם כשחבירו פשע בדבר. והוסיף, שזה שלא כמשמעות דברי המג"א (כאן ס"ק כא) שבכל אופן שחבירו פשע, אסור לעבור גם על איסור דרבנן.

ולמנוע מאדם לעשות מלאכה שחושב שיש בה משום פיקוח נפש, כגון להודיע לאדם שיצא לחלל את השבת עבור חולה, שמצבו של החולה השתפר ואין צורך לחלל שבת עבורו, כתב בשר"ת שבת הלוי (ח"ח סי' קצג אות ב) שאסור לעבור לשם כך אפילו על איסור דרבנן, שהרי מ"מ יקבל שכר עבור מעשיו, וכפי שכתב השו"ע לקמן (סי' שכב סט"ו) לענין חולה שיש לו צורך בגרונת אחת ורצו עשרה אנשים להביאה לו על ידי חילול שבת, שאפילו אם הבריא בראשונה כולם פטורים, ויש להם שטר טוב מאת ה' עבור מחשבתם הטובה, וראה עוד מה שהובא ברנן זה לקמן (סי' שכב ס"ק מז).

29) משמע מדבריו שלאדם עצמו שהניח את היד על הבעק מותר להסירה. ויותר מכך כתב החו"א (א"יח סי' לו ס"ק כז) לגבי קדידה שבתוכה תבשיל שלא התבשל כמאכל בן דרוסאי, שהנוחה על גבי כירה שאינה גרופה וקטומה (בערב שבת), שאף על פי שהיא מוקצה, מסתבר שצריך אותו אדם להסירה, ואפילו אם שכן בשוגג וולפי זה כל שכן באן שהנוחה בשבת ויבוא על ידי כן לדיד איסור סקילה].

המשך בעמוד הבא

הלכות שבת סימן רנד

יבוא לידי אסור (י) סקילה: ז' פתגורים שלנו (מב) שאין בהם רדיה, *מטר (מג) להוציא יותר משלש (ל) סעודות בספינין או בשום דבר (מו) שיתחב בו. ומפיל מקום לא יוציא ברתח, משום דמחוי עבדין דחל: ח' ללא ימלא אדם קדרה (מה) *עססיות (פרוש) מיני קטניות הגדלות בארץ ישראל ולא בבבל) ותרמוסין ויתן (מו) לתוף (יב) התפור ערב־שבת סמוך לתשעה, [*] *מפני שדברים אלו אינם צריכים בשול רב ודעתו עליהם לאלקם לאלקם, ומפני כך אף־על־פי שלא נתבשלו כל עקר הרי הם כשאר המבשיל שהתחיל להבשיל ולא נתבשל כל צרכו שאסור להשהותו, והוא הדיון בקידה ונוכח הגה (מו) כשאין גרופים וקטומים ואפשר לתחות (כ"ו) ומגיד משנה פ"ג. ויבוא מ"ג אפלו בשונג, אסורים למוצאי־שבת (מו) עד כדי שיעשו: ט' שיוצא בו, לא ימלא הבית (מט) של (יג) מים ויתן

שערי תשובה

[*] מפני שדברים אלו א"צ בשול רב כו'. וקמב בפמ"א ח"א ס"ס פ"ד ע"ש שזוהי סעודה שר של יריא"ל סמוך לחשכה על כפו הכדול והגהני מחייב משקה חרוץ שקורין פירוסט"ו והגהני מחיל דולק כל הלילה על דמחתי כיום השבת לזקוחים ע"י א"י הקרה מכל האש, ונה אסור גמור הוא ככירה ונוכח שאינו גרוף וקטום ודמי לרא דלא ימלא כו', ואל דלא חתי שצון כאן מל"מ אלא משקה חרוץ, דהא חזון שפמפרסין בחוף הפשקה הליכא עליה יומי ויש לחל לחתי, ולפי כתיב חמיי הווי למחות ביום: תבצע הקדרה, מ"מ הא קב"י לה להרסה ותלשון שמא יתמה, לכן צריך לתן מבט"ו, מ"א. וצ"ל לציל סימן רנג ס"ב כח משיש בשם המ"א:

באור הלכה

אחר כך מצאתי שגם הגר"א רמז לזה: * מטר להוציא יותר משלש סעודות. וצ"ח מגן אברקם שכתב ונה לשונו: מידי דהו אחרנה על־גבי גמלים, כמו שכתב סע"ה ה' (ר"י), ומיני בדרביק בהרמ"ש כ"ש שם, עד כאן לשונו, וקשה, ומשמע מנה דאי הדביק באסור, דהני שלא היה שהות כדי קריפת פנים, לא מהני פגורים שלנו אף לענין הוצאה, ואפוא? נתי דאסור להספקס מתי יותר מג' סעודות מפני שצאקא באסור, וכמו שהספיקס סגן־אברקם לעיל בסעף־קטן יו, על־כ"פנים הוצאה מפגור יתנה מטר, דהרי לא שך רדיה בשלנו, וכיון דצריך להוציא לצורך מג' סעודות, ממילא השלטול הוא לצורך שבת ומטר להוציא בשביל זה כל השת, וכמו שכתב בחמד"משה לענין הדביק בהרמ, דאף דאין צורך לאכל מתי אלא מקצת מטר להוציא בלו, דעל כל אחר נביל לומר דחזו' ועוד, דמקצתן בביח"וסף יראה להר"א דמוכח דתבתי"וסף קאי אהדביק באסור, ועל"כ נראה לענינה דעמי דקנתה הפגור־אברקם כמה שכתב 'מירי' טתו: רבנו יתם מירי באפן זה, וכאמך ר"י מירי בןקא באפן זה, דהלא הוא סבירא לה שם מקום דכל סתוגיא דשבת פה פגורו ודוק לל כתיבי מירי בןקא שיהדביק בהרמ, דבלאו הכי אסור לטעם כלל מן הפת כדון מבשיל ונוכח ושהה באסור ונגם הרמ"ש שהוכח בכפ"י משה והגהות אש"ר"י סוף פרק קמא סבירא לוח כן], וכיון שאסור לטעם מפגור ממילא אסור להוציא ולשלטול לצורך חל, וכמו שפסקי הפגור־אברקם; אבל לפי דעת השלחן־ערוב שכתב כה"ר ורמב"ם אפלו כשהדביק באסור בשונג התייר לו לזכ"י פת שאיכל כמגו ג' סעודות, ממילא פגורים שלנו שאין בהם אסור רדיה מטר להוציא כל הפת ובכ"ל ותבתי"וסף שכתב באורו על דברי ר"י קצת מקשה לפי זה, ויש לזכ"י, דהנחה העקר להוכיח דלהר"ו מטר אף ביותר מג' סעודות, ואף דהוא מירי בהדביק בהרמ, ממילא נשמע לרד"ן בהדביק באסור דמטר להוציא אף יותר מג' סעודות, דקך שנה לשיטת כ"ו הדביק באסור כמו לירדה בהדביק בהרמ], אף מפני שהוא קצת דחק בדברי הפגור־אברקם, וגם הפגור־מגדים מבאור פשטתה, לכן העסקימי במשנה ברורה דדוקא בהדביק בהרמ, ועל־כ"פנים נראה ל' באפלו הדביק באסור סמוך לחשכה בשונג, והוא מקום פסידא שיתמקלקל הפת, דמטר להוציא בלו, דבלאו הכי דעת האליה רבה להקל במגורו במקום פסידא אפלו אין בדעתו לאכל כלל, משום זה, אף הוא מירי בהדביק בהרמ, ואנו גלל בהדביק באסור וכשצריך להוציא ממנו מג' סעודות כמ"ל: * עטירות ומ"ל: צ"ח במשנה ברורה דהוא הדיון לכל מיני קטניות, כן כתב ה"הספיקס־שבת בר"ג, וגם הפגור־מגדים זכר פמה פסיעים דלא נופר הטר חתא רב כבשר שהוא קשה ומסית דעתא, ופלא ראייה, שיתגור־אברקם מסרין צ"ח בפעיה"קטן ב; והוא הדיון לכל מיני קטניות ששפמרוין להבשיל, ופרשו אח דכריו ודוזה לומר, ולכן אפלו בקדרה אסור, וצ"ח על זה ר"י, ונעתי שם הישב ולא משמע מירי, וקצת משמע להפך, וכן מרש"י י"ח עמוד ב' ד"ה תא קדרה חתא, צ"ח שם, ונלא הדיון העיקרי מסרין דברי רש"י אלה, וכן בהפ"א ובר"ן העיקרי לשון רש"י המשולל כלפיך דיון בקדרה חתא, ודאיס לריגא אין להקל, והשלחן־ערוב פסס בדקשה לתן מים ובכתיב של מים דקטא בכל דברי לבד מתגרות חתא, שיענינו וראות שלע"די חתי מקהרות להבשיל אף בלילה: תרגום: 1 תה. 2 כהל (ספירט).

שער הצינין

באר היטב

(י) סקילה. ודוקא הוא, אבל אמרים אסורים לרדות, ור"ו: (ל) סעודות. ודוקא כפרוזה לאכל מפגור בשבת, אבל אסור להוציא לצורך חל, מ"א: (יג) התפור. ובסת"ח פירי בבטי שרי, מ"א: (יב) מים. אע"פ דמים ראויין לשחות חזון, מ"מ אין טובים כ"כ כפחות כמיש מ"ד: או י"ל דקמא אירי דקא בעי לה להרסה ואו צריכין להיות סמון, ורפ"ז אסור לתן מים לתוף מתגרות שפתגורים, אע"פ שמתחנן שלא תבצע הקדרה, מ"מ הא קב"י לה להרסה ותלשון שמא יתמה, לכן צריך לתן מבט"ו, מ"א. וצ"ל לציל סימן רנג ס"ב כח משיש בשם המ"א:

משנה ברורה

יצטרך להשהות על־ידי זה, כדי שלא יבוא על־ידי השהיה לדין קרימת פנים להתחייב על־ידי זה: ז' (מב) שאין בהם רדיה. דמלאכת רדיה שך רב כמתגוריהם שהיו מדבקין הפת בדפני התפור, אבל פתגורים שלנו שהפת מנחת בשל"י התפור, לא שך בהם רדיה: (מג) להוציא יותר. ואמרי הפגור־אברקם, דהנינו שאין כשהדביק בהרמ, דבתגורים שלקם היה אסור להוציא כל הפת שאין צורך לו לצורך שבת, ובכ"ל כסע"י ה, אפלו על־ידי שנוי, מה שאין כן בשלנו דלא שך רדיה, מטר להוציא כל הפת אף שהוא הרבה והרבה יותר משלש סעודות שצריך לו לשבת, אבל כל זה כפרוזה לאכל מהם בשבת, על־כ"פנים מקצת מהם, דאם לא יכ"ן אסור לרדות לצורך חל, ואפלו טלטול בעלמא אסור כשהוא בשביל חל, כמו שכתבו הפוסקים דאסור להביא יין בשבת לצורך מוצאי־שבת; ונראה דעל־ידי אינו יהודי שרי"א. ובספר אליה רבה מקל על־ידי עצמו פתגורים שלנו במקום פסידא שיתמקלקל הפת, (מג) הפגור־אברקם לא יניחא לה כנה, דהרי יכול לאכל מן הפת בשבת: (מד) שיתחב בו. והוא הדיון דכיל להוציא במקל, דכל זה הוא הרך שנוי. ונראה (מג) דעל־ידי אינו יהודי מטר להוציא אף ברתח והוא הקל שאנו מוציאים בו הפת בחל: ח' (מה) עססיות ותרמוסין. והוא הדיון לשאר מיני קטניות וירקות ודברים רבים, שפסק אינם דומים לכבשר, דקמא לן לעיל בריש סימן רנג דמטר לתנו סמוך לחשכה כשהוא חי, לפי שבנדביא לא יתבשל לסעודת הלילה, ולסעודת מטר ותבשל אפלו בלא חתי, אבל אלו קלים להבשיל ותלשון שמא יתמה בעתה לצורך סעודת הלילה: (מו) לתוף התפור. הינו (מד) אפלו הוא גרוף וקטום, כמו שכתוב בסמ"ן רנג סע"ה א. מיהו תגור ידן דמנא לכירה דשרי גרוף וקטום, ואם הוא טוח בבטי שרי בקל ענין, כפי מה שכתב הרמ"א בסע"ה א בהג"ה: (מז) כשאין גרופים. (מה) אפילו לבד ברי, ונקט לשון רבים אפירות דעלמא; דמלו כופס, דלא מבאור גר"ג דכשהסיקוהו בעצמים לא מהני גרופה וקטימה: (מח) עד כדי שיעשו. כדי שלא יתנה ממה שעבר על אסור דרנןן [וחשו]. וצ"ח לעיל בסמ"ן רנג סע"ה א בהג"ה, דאם נתבשל מקעד ווס כמלאכל כן דרוסאי, ד"י: ט' (מט) של מים. אף־על־גב דמים ראויין לשחות

והמשמע לכאורה דוקא עססיות ותרמוסין, אבל שאר מינים שאינם קשי בשיתו פרושה העססיות פרושה הרמב"ם שהן קלי בשלול, והבדקתא מביטתה דמקטא לתן מים ובכתיב של מים דקטא בכל דברי לבד מתגרות חתא, שיענינו וראות שלע"די חתי מקהרות להבשיל אף בלילה: תרגום: 1 תה. 2 כהל (ספירט).

(מג) הפגור־מגדים זכר פמה פסיעים דלא נופר הטר חתא רב כבשר שהוא קשה ומסית דעתא, ופלא ראייה, שיתגור־אברקם מסרין צ"ח בפעיה"קטן ב; והוא הדיון לכל מיני קטניות ששפמרוין להבשיל, ופרשו אח דכריו ודוזה לומר, ולכן אפלו בקדרה אסור, וצ"ח על זה ר"י, ונעתי שם הישב ולא משמע מירי, וקצת משמע להפך, וכן מרש"י י"ח עמוד ב' ד"ה תא קדרה חתא, צ"ח שם, ונלא הדיון העיקרי מסרין דברי רש"י אלה, וכן בהפ"א ובר"ן העיקרי לשון רש"י המשולל כלפיך דיון בקדרה חתא, ודאיס לריגא אין להקל, והשלחן־ערוב פסס בדקשה לתן מים ובכתיב של מים דקטא בכל דברי לבד מתגרות חתא, שיענינו וראות שלע"די חתי מקהרות להבשיל אף בלילה: תרגום: 1 תה. 2 כהל (ספירט).

הִלְבוּת שֵׁבֶת סִימָן רַנָּד

ביאורים ומוספים

[משנב ס"ק מג]

לא שָׁךְ קָהָם רְדִיָּה³³.

וכן רדיית פת או עוגה מתבנית המצויות בזמנינו, דעת הגר"ג קרליץ (חוט שני ח"ב פכ"ו ס"ק יא) שכיון שאין צריך אומנות כדי לרדותן כשהן שלימות מכל צדדיהן, אין הדבר דומה לרדייה שאסור חו"ל, שהרי בגמ' (שבת ק"ז, ב) החשיבו את רדיית הפת כחכמה, והיינו לרדות את הפת כשהיא שלימה מכל צדדיה.

[משנב ס"ק מג]

וְנִרְאָה דְּצִל־יָדֵי אִינוֹן־הַיָּדֵי שְׁרִי³⁴, וְכִסְפָּר אֶלְיָה נֶבֶה מִקָּל עַל־יָדֵי עֲצָמוֹ בְּתַנּוּרִים שְׁלָנוּ בְּמִקּוֹם פְּסִידָא שְׁיִתְקַלְקַל הַפֶּת³⁵.

34) מסתימת דבריו משמע שמותר לעשות כן אף שלא במקום הפסד. אמנם, לענין נטילת שומן מעל החלב [באופן שאין בכך משום בורר], כתב לקמן (סי' שיש ס"ק טב) שאף אם אינו חושב לאכול את השומן בשבת, אלא חושש לקלקל והפסד החלב, מותר לעשות כן על ידי נכרי, שכיון שאיסור הכנה לימות החול אינו אלא מדרבנן, היתירו לעשות כן על ידי נכרי במקום הפסד. ולגבי בשר שלא נמלח שלשה ימים, ואם לא ידחנו בשבת יאסר הבשר בבישול, כתב לקמן (סי' שכא ס"ק כא) בשם המג"א (שם ס"ק ז) שאסור לעשות כן אפילו על ידי נכרי, מאחר שאין זה כל כך הפסד, שהרי יכול לאוכלו צ"ל.

35) וכן לענין בשר שלא נמלח שלשה ימים ואם לא ידחנו היום יאסר הבשר בבישול, שהביא לקמן (סי' שכא ס"ק כא) שהאחרונים חלקו על המג"א [שהדואב בהע' הקדמת], והתירו להדחיו על ידי נכרי, והיינו שהחשיבו זאת להפסד, כתב שם בשם הא"ר (סי' שש ס"ק ע) ושרית נודע ביהודה (מהדרת או"ח סי' כו), שאם אי אפשר להדחיו על ידי נכרי, ידחנו הישראל, אלא שהוסף שאם מונח הבשר בכלי טוב, יש לרחוץ עליו את

הידיים עד שיהיה שרוי במים, אמנם, לענין נטילת שומן מעל החלב [באופן שאין בכך משום בורר], כשאינו צריך את השומן בשבת, אלא עושה כן כדי שלא יפסד החלב ויתקלקל, כתב לקמן (סי' שיש ס"ק טב) שאין לעשות כן אלא על ידי נכרי, ובטעם החילוק ביאר הגר"ש³⁶ איערבך (ששי"כ פכ"ח הע' רג ובח"ג שם), שנטילת השומן מעל החלב נחשבת כעין תיקון בגוף הדבר, ואסור לעשות כן לצורך חול, מזה שאין כן הודחת בשר, שאינה אלא להמשיך את המצב הקיים כדי שיוכלו למולחו לאחר מכן.

ואף על פי שלענין כלי שמלאכתו להיתר, כתב השו"ע לקמן (סי' שש ס"ד) שמותר לטלטלו מחמה לצל כדי שלא ישבר או יגנב, אף על פי שלכאורה מכין הוא בכך את הכלי לימות החול, ביאר הגר"ש³⁷ איערבך (ששי"כ פכ"ח הע' קצ ובח"ג שם) שאין לטטול זה נחשב כהכנה לימות החול, כיון שכל פעולה שאין בה טירחה וגם רגילים לעשותה מבלי לחשוב אם תצא ממנה תועלת לימות החול, אינה נחשבת כהכנה לימות החול.

[משנב ס"ק מז]

לְשֵׁאִינָן גְּרִיפִים³⁸.

36) ולענין תבשיל שלא התבשל כמאכל בן דרוסאי, כתב בביה"ל לעיל (סי' רג ס"א ד"ה אלא) שיש דעות בפוסקים שגרופה וקטימה אינן מועילות.

[ביה"ל ד"ה מותר להוציא]

דְּצִל קָל אֶחָד נִכְלַל לִזְמַן לְהַיָּדֵי³⁷.

37) וכעין זה כתב במשנ"ב לקמן (סי' שכג ס"ק כו) לענין הדחת עשר כוסות והוצעת עשר מיטות, שאף על פי שאינו צריך אלא לאחת מהן מותר לו להכין את כולן, כיון שכל אחת ואחת מהן ראויה לו.

המשך מעמוד קודם

וכן לגבי כיבוי החשמל בזמן הפסקת חשמל, כדי שלא ידלק על ידי התיקון שנעשה על ידי ישראל, ובכך להציל יהודים מאיסור רבוי בשיעורים של מלאכת מבעיר, כתב הגר"ש³⁸ איערבך (שרית מנחת שלמה שם, ובח"ב סי' טו אות 1) שמאחר שהמתג מוקצה מחמת איסור, שהרי בבין השמשות היה המתג אסור בטלטול מחמת איסור כיבוי, והוקצה משום כך לכל השבת, אין אומרים לאדם לעבור על איסור קל של מוקצה כדי שלא יעבור בחיור איסור חמור של הבערה [וראה מה שכתבנו לקמן (סי' שש ס"ק קנא)]. והוסיף, שמי"מ נכון לכל אדם ללחוץ על המתג באופן המותר, דהינו מן הצד או בגופו, כדי להצילם מאיסור חמור זה.

ובצק הנצרך לאדם עבור התרגולים שבביתו, כתב לקמן (סי' שיח ס"ק נב) שאינו נחשב כמוקצה.

31) ומה שאין הקדירה נדונה כמוקצה מחמת התבשיל שבה שאינו מבושל כראוי, ביאר הגר"ש קרליץ (חוט שני ח"ב פכ"ו ס"ק י') משום שברוך כלל יש בה גם מאכלים שכבר התבשלו ואינם מוקצה, והוסיף, שאמנם, באופן שהתבשיל העיקרי שבקדירה לא התבשל כראוי לאכילה, שהוא מוקצה, כיון שהקדירה נדונה בבסיס לדבר האסור ואסורה בטלטול, אסור לסלקה מהאש.

[ביה"ל ד"ה ואומר]

אָסִיר לְרִדּוֹת בְּשִׁבְיָם³².

32) ואף בני ביתו שאין להם מה לאכול, דעת הגר"ג קרליץ (חוט שני ח"ב פכ"ו ס"ק יא) שרדינם לענין זה כאחרים.

ולגבי מי שהטמין חמין לשבת ונודע לו שעירה את התבשיל בכף חלבית בת יומה, הסתפק הגר"י מסלאנט (ספר תבונה ח"א אות טג) האם עליו לסלק את התבשיל קודם שיגיע שיעור מאכל בן דרוסאי, כדי שלא יעבור על איסור בישול בשר בחלב, או שכיון שנאסר התבשיל בהנאה, הרי הוא מוקצה ואסור לטלטלו. והוסיף, שאין זה דומה לרדיית הפת שהותרה כדי שלא לעבור על איסור מבשל, שאולי לא היתרו לעשות כן אלא כדי להצילו מאיסור שבת, אבל לא כדי להצילו מאיסור בשר בחלב. [וראה שם שהסתפק גם מצד שיתכן שרק איסור רדיית הפת הותרה לו, כיון שאינה אסורה אלא משום 'עובדא דחול', מה שאין כן איסור מוקצה החמור].

30) ולפי זה יש לרדן, שאם הבצק אפוי בשיעור של קרימת פנים, שלכאורה באופן זה אינו מוקצה, שהרי בשיעור זה נחשב כמבושל לענין חיוב [כמבואר להלן (סי' מא)], אם כן כשנתנו בתנור כדי שייאפה כל צרכו [נשיש בדבר משום מבשל, כמו שכתב לקמן (סי' שיח ס"ק כו)], יהיה על אחר מצוה לסלקו.

והקשה הגר"ש³⁹ איערבך (שרית מנחת שלמה תנינא סי' כד אות ג), מדוע אסר המשנ"ב לטלטל את הבצק על ידי מרדה, הרי לכאורה נחשב הדבר כטלטול מן הצד לצורך דבר המותר, דהיינו לצורך מניעת האיסור, ותינץ (שולחן שלמה ס"ק ג) שכיון שדרך הרדייה היא תמיד על ידי מרדה, אינו נחשב כטלטול מן הצד. [ובגוף הגר"ן להתירו לטלטל מוקצה על ידי דבר אחר לצורך מקומו של המוקצה, ראה לקמן (סי' שש ס"ק קטו), וחזו"א (או"ח סי' מז ס"ק יד)].

פרק קל

שִׁיר
הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְקִים קָרְאתִיךָ
ד': ז—' שְׁמָעָה בְּקוֹלִי
תִּהְיֶינָה אֲזַנֶיךָ קֹשְׁבוֹת לְקוֹל
תַּחֲנוּנָי: אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יֶה ד' מִי
יַעֲמֵד: כִּי עָמָךְ הִסְלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרָא:
קִוִּיתִי ד' קִוִּיתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִי:
נַפְשִׁי לִז—' מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר שְׁמָרִים
לְבַקֵּר: יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל ד' כִּי עַם ד'
הַחֲסֵד וְהַרְבֵּה עָמֹ פְּדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה
אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו:

לקבלת לוח 'הדף היומי בהלכה'

לפתיחת שיעורים חדשים של 'הדף היומי בהלכה'

למידע אודות מבחני 'הדף היומי בהלכה'

להצטרפות לאחד ממסלולי 'דרשו' 'הדף היומי בהלכה'

מוקד 'דרשו' 02-5609000